

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen ERIKOISTUJAN OPAS 2022-23

Hyväksytty Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisessa koordinaatioryhmässä

Kesäkuu 2022

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tervetuloa erikoistumaan työterveyshuoltoon.....	2
2. Miksi, mitä, miten opitaan	2
2.1 MIKSI JA MITÄ: TAVOITTEET.....	2
2.2 MITEN: SUUNNITTELE – TOTEUTA JA DOKUMENTOI – ARVIOI. TOISTA!	3
2.3 MISTÄ LISÄTIETOA/ SÄÄDÖSTEN JA OHJEIDEN YDIN.....	3
3. Oman oppimisen suunnittelu ja karttuvan osaamisen dokumentointi ELSA:an.....	4
3.1. OMAN ERIKOISTUMISSUUNNITELMAN KOKONAISUUS	4
3.2. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SÄHKÖINEN SEURANTAJÄRJESTELMÄ ELSA	4
3.2. ELSA ERIKOISTUJAN TUKENA	5
3.3. KOULUTTAJALÄÄKÄRI TUKENASI.....	5
3.5. SIIRTYMÄVAIHE JA TUKIMATERIAALIA	6
4. Koejakso 6 kk	6
5. Työterveyshuoltojakso 24 kk	7
5.1. PÄIVITTÄISET MERKINNÄT	7
6.2. SUORITEMERKINNÄT.....	7
6.3. ARVIOINNIT KÄYTÄNNÖN TOIMINNOISSA JA SEURANTAKESKUSTELUISSA	9
6.4. YHTEENVETO: DOKUMENTOINTI ELSAAN	9
6. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso 6 kk.....	10
7. Käytännön koulutus työterveyshuoltoa tukevalla kliinisillä erikoisaloilla 9 kk.....	11
8. Työterveyslaitosjakso 6 kk.....	11
9. Täydentävä käytännön koulutusjakso 12 kk.....	11
10. Terveyskeskusjakso 9 kk.....	12
11. Teoriakoulutus 200 t	12
12. Johtamisopinnot 10 op.....	13
13. Valtakunnallinen kuulustelu.....	13
14. Todistuksen hakeminen erikoislääkärikoulutuksesta	13
15. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto kokoaa erikoistumiskoulutuksen.....	14
16. Liitteet	15
16.1 EPA-JÄSENTELYN LOMAKEPOHJA TTH ERIKOISALALLA 2022.....	15
16.2 OSAAMISTASOJEN KUVAUKSET ETAPPIASTEIKOLLA	16
16.3 OSAAMISTASOILLA ETENEMISTÄ HAVAINNOLLISTAVA MATRIISI TOIMINNOITTAIN	17
17. Lisämateriaalia erikoistujan ja kouluttajalääkäriin yhteistyöhön työterveyshuoltojaksolla.....	18
17.1. TÄYDENNYKSIÄ OSAAMISTAVOITTEISIIN.....	18
17.2. VINKKEJÄ OPPIMISTEKOIHIN YKSILÖLLISTEN OSAAMISTEN KEHITTÄMISEKSI	21
17.3. HYÖDYLLISIÄ MUITA LÄHTEITÄ JA LISÄMATERIAALEJA	23

1. Tervetuloa erikoistumaan työterveyshuoltoon

Tervetuloa terveydenhuollon ja työelämän raja- ja yhdyspinnoilla toimivalle työterveyshuollon erikoisalalle. Alamme työlääketieteelliset juuret ulottuvat vuosisatojen taakse. Tuemme työntekijöitä, työpaikkoja ja kestäviä työuria tästä kauas eteenpäin.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus on monipaikkaista. Se toteutuu valtakunnan kattavassa koulutuspaikkaverkostossa, myös yksityissektorilla. Koulutusta on kehitetty yliopistojen ja kentän yhteistyössä aktiivisesti erillisrahoituslain turvin. Säädösten pohjilta erikoisalamme käytännöt ja termit osin poikkeavat erikoislääkärikoulutuksen yleisistä. Erikoisalan koulutuspaikkasopimukset turvaavat koulutuksen puitteet. Niiden sisältö on hyvä tuntee.

Koulutuksemme tavoitteita sekä oppimisia ja arviointeja tukevaa lokikirjaa on jo vuosia kehitetty kohti osaamisperustaisuutta. Pedagogisen koulutuksen saaneet kouluttajalääkärit antavat viikoittaista henkilökohtaista ohjausta ja toteuttavat oppimista tukevia arviointeja. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto ja sen koulutustarjonta Digicampuksen oppimisympäristössä muodostavat verkostomme yhteistyön ja kehittämisen virkeän alustan.

Tämä työterveyshuollon Erikoistujan opas

- tiivistää tavoitteet ja käytännön menettelyt, sillä osaamisperustaisuus ja osaamisen arviointi vaatii avoterveydenhuollossa erityisen hyvää dokumentointia.
- tukee opetussuunnitelman (OPS) mukaisen oppimisen suunnittelua ja dokumentointia erikoislääkärikoulutuksen seuranta- ja arviointijärjestelmään (ELSA)
- sisältää ne erikoisalakohdaiset lokikirjan ohjeet, joita ei voitu viedä ELSAan, sekä vinkkiosion erikoistujan ja kouluttajalääkäriin arjen tueksi.

2. Miksi, mitä, miten opitaan

2.1 Miksi ja mitä: tavoitteet

Erikoislääkärikoulutuksen yleiset tavoitteet on kuvattu asetuksessa (STM 55/2020). Löydät ne myös OPSista. Tavoitteena tuottaa palvelujärjestelmän tarpeisiin akateemisia asiantuntijoita, joilla on monipuolista osaamista, alkaen lääketieteellisestä substanssista, edeten kehittämis- ja johtamisosaamisen kautta aina ohjaamiseen ja osaamisen arviointiin moniammatillisessa yhteistyössä.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen OPS tavoitteiden kokonaisuus sisältää monia tasoja: tavoitteena on sisäistää erikoisalan tavoitteet, oppia käytännön toiminnot sekä niistä suoriutumiseksi tarpeelliset yksilölliset osaamiset.

Miksi opitaan: Erikoisalan tehtävien mukaiset osaamistavoitteet sisältävät kolme näkökulmaa. Terveydenhuollon työnjaossa tehtävienne ydin on 1. työn ja terveyden yhteyksien ymmärtämisessä ja yhteensovittamisessa sekä 2. työkyvyn arvioinnissa ja tukemisessa. Tehtäviimme kuuluu myös 3. työelämän ja työurien tukeminen työterveysyhteistyössä, mikä tarkoittaa muista erikoisaloista poikkeavaa asiakkuusajattelua.

Mitä opitaan: Käytännön toimintojen osaamistavoitteet ovat tärkeitä palvelujärjestelmän kannalta. Tavoitteena on oppia keskeiset ammatilliset toiminnot: toimintasuunnitelmat, työpaikkaselvitykset, terveystarkastukset, muu yhteistyö sekä työterveyspainotteinen sairaanhoito. Työterveyshuoltojaksolla edellytetään monipuolista kokoelmaa suoritteita. Lisäosaamisia hankitaan monipuolisesti myös muilla koulutusjaksoilla työskennellen.

Mitä opitaan: Toiminnoissa tarvitaan tietoja, taitoja ja ajattelutapoja, jotka ovat osin myös **yksilöllisiä osaamistavoitteita**: yleisiä asiantuntijataitoja, erikoisalan tietojen ja taitojen ja eettisjuridisten periaatteiden osaamisia, sekä erikoisalan tavoitteiden sisäistämistä.

Lisäksi vaaditaan määrämuotoisia koulutusjaksoja: osaamisperustaisten tavoitteiden ohella erikoislääkärikoulutukseen kuuluu aikaperustaisesti säädeltyjen koulutusjaksojen suorittaminen.

2.2 Miten: Suunnittele – toteuta ja dokumentoi – arvioi. Toista!

Erikoislääkärikoulutus on suunnitelmallista työssä oppimista, OPS määrittämin tavoittein. Opiskelu on itseohjautuvaa: etenemistä määrittää erikoistujan oma tavoitteellinen työskentely. Tavoitteellinen työssä oppiminen vaatii lähtötilanteen osaamisen tunnistamista ja opittavien asioiden opiskelun suunnittelua. Tarvitaan konkreettinen käytännön ”lukujärjestys”. Työssä voi toki oppia myös ilman suunnittelua - kokemusten kautta ja harjaantumalla. Pelkkä kokemus ei kuitenkaan takaa tavoiteltua oppimista, oikeiden asioiden oppimista tai asioiden tekemistä oikein.

Tavoitteellisen oppimisen tueksi tarvitaan ohjausta, tekemistä, oppimiskokemusten dokumentointia ja tietoista tarkastelua eli reflektiota, sekä sovittuja oppimisen edistymisen arviointeja. Oppimista tuetaan myös toimipaikka- ja teoriakoulutuksella.

Osaamisesi kehittymistä ja oppimisesi edistymistä tehdään näkyväksi systemaattisella dokumentoinnilla ja erilaisin arvioinnein: koulutusjaksoilla sekä arjen ohjaus- ja arviointitilanteissa että erityisesti seurantakeskusteluissa, joissa tarkastellaan osaamisen kehittymistä ja suunnataan oppimisia eteenpäin, seuraavalle koulutusjaksolle. Toistuvat arvioinnit luovat mahdollisuuden iloita välitavoitteiden saavuttamisesta, uuden oppimisesta ja osaamisen karttumisesta.

ELSA tukee opintojen kuluessa sekä erikoistujaa että kouluttajalääkäreitä koulutuksen tarkemmassa suunnittelussa ja seurannassa. Se auttaa asettamaan jaksokohtaisia oppimistavoitteita, täsmentämään tekemisiä ja arvioimaan etenemistä.

Erikoistumisen kaavan voi kiteyttää: *Suunnittele – toteuta ja dokumentoi – arvioi. Toista.*

2.3 Mistä lisätietoa/ Säädösten ja ohjeiden ydin

Huolehdi, että tiedät erikoistumisopintojen kokonaisuuden, tai tiedät mistä lisäohjeita löytyy:

- erikoislääkärikoulutuksen säädöspohjaiset tavoitteet
- Yliopistojen OPS2020- kaikkien erikoisalojen yhteiset koulutusvaatimukset
- Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen OPS ja Osaamisen arviointi-dokumentti
 - o Näihin verraten *aikanaan osoitat saavuttaneesi osaamistavoitteet*
- Yliopistojen ylläpitämät erikoislääkärikoulutuksen valtakunnalliset ohjesivut
- Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kokoavat erikoisalakohdaiset ohjeet

Voit myös kaikissa koulutuksen vaiheissa kääntyä neuvoja tarvitessasi tukiverkkojen, kuten työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisen verkoston ja koulutuksestasi vastaavan yliopiston tiimin puoleen.

3. Oman oppimisen suunnittelu ja karttuvan osaamisen dokumentointi ELSA:an

3.1. Oman erikoistumissuunnitelman kokonaisuus

Erikoistumisen aluksi laadit henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Tämä on pakollinen suorite koejaksolla. Jatkossa suunnitelmaa on hyvä päivittää vähintään vuosittain. ELSAan on hyvä jättää näkyviin myös vanhat suunnitelmat.

Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssilla ohjeistetaan tarkemmin ensimmäinen suunnitelman laatiminen ja perehdytetään työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen käytäntöihin ja opiskelun keinoihin. Lähtötilanteen osaamisen arvioinnin ja oppimistavoitteiden määrittelyn myötä erikoistuja suunnittelee työskentely- ja koulutusjaksot alustavine aikatauluineen.

Terveyskeskuskoulutusjakso 9 kk		
Käytännön koulutus 5 v 3 kk	Starttiseminaari ja Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma - verkkokurssi	Muut pakolliset koulutukset Teoriakoulutus 200 t, josta 60 t Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja Johtamisopinnot 10 op
Koejakso työterveyshuollon koulutuspaikassa 6 kk	Henkilökohtainen ohjaus 2 t/vk koejaksolla sekä työterveyshuolto- ja työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjaksoilla koulutuspaikkasopimusten mukaisesti	
Työterveyshuoltojakso 24 kk	Toimipaikkakoulutus 2-5 t/vk kaikilla jaksoilla	
Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso 6 kk	Dokumentointi ja arvioinnit tässä oppaassa kuvatuin käytännöin	
Koulutusjakso työterveyshuoltoa tukevilla kliinisillä erikoisaloilla 9 kk		
Täydentävä koulutusjakso 12 kk		
Työterveyslaitosjakso 6 kk		
Valtakunnallinen kirjallinen loppukuulustelu		

Taulukko 1. Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen pakollisten koulutusjaksojen yleiskuvaus

Kaikki opintohallinnon lomakkeet, ohjeet myös koskien käytännön koulutusjaksojen laskentaa, keskeytysten merkitystä ym. koskevat ajantasaiset ohjeet ks. [valtakunnalliset erikoislääkärikoulutuksen sivut](#)

3.2. Erikoislääkärikoulutuksen sähköinen seurantajärjestelmä ELSA

ELSA tulee kaikkien yliopistojen ja erikoisalojen käyttöön vuoden 2022 aikana. Sen toiminnot laajenevat vähitellen. Kaikki erikoistuvat lääkärit, joilla on voimassa oleva opinto-oikeus, tallentavat jatkossa opintosuorituksensa ELSAan: elsapalvelu.fi

Erikoistumisen hyväksynät toteutuvat ja tallentuvat jatkossa sähköisesti. Eri toimijoilla on erilaisia näkymiä. Opintohallinnon näkymä on suppein. Erikoisalojen vastuuhenkilöt pystyvät toteuttamaan hallinnolliset toiminnot järjestelmässä ja seuraamaan yleiskuvana erikoistuvien etenemistä. Erikoistuja kutsuu kouluttajalääkäriin katsomaan tietoaan. Ohjeistus kertyy erikoislääkärikoulutuksen valtakunnallisille sivuille: laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus

3.2. ELSA erikoistujan tukena

ELSA on suunniteltu ensisijaisesti erikoistujan työkaluksi. Saat ELSAn käyttöön määräaikaisen opinto-oikeuden myötä ja aloitat suunnitelmien ja päivittäisten merkintöjen kirjaamisen ELSAan jo **koejakson** aikana. Hyväksytystä koejaksosta tulee merkintä ELSAan.

Kirjaat järjestelmään henkilökohtaisen **koulutussuunnitelman** ja sen päivityksiä, erikoistumiseesi tarvittavat määrämuotoiset **työskentelyjaksot** niistä kertyvine työtodistuksineen sekä työskentelyjaksojen sisällä suunnittelemasi **koulutusjaksot ja seurantajakset**.

Osaamisen karttumisesta teet itse **päivittäisiä merkintöjä** toimipaikkakoulutuksista, ohjaustapaamisista, koulutuksista ja muista oppimisteoista ja kokemuksista sekä suoritteista. Kirjauksia tulee käytännössä tehtäväksi vähintään viikoittain. Erikoisala on määritellyt vaadittavat osaamistavoitteita tukevat suoritteet. Nämä kirjaat **suoritemerkintöinä**. Lisäksi kirjaat itse ELSAan suorittamasi **teoriakoulutukset** todistuksineen. Opintosuoritustiedot johtamisopinnoista ja valtakunnallisesta kuulustelusta tulevat automaattisesti ELSAn **opintosuorituksiin**.

Koulutusjaksojen aikana pyydät kouluttajalääkäreitäsi tekemään käytännön toimintojen osaamisiisi liittyviä **arviointeja** ELSAan ja teet niihin liittyen **itsearviointeja**. Käyt kouluttajalääkäriä kanssa säännöllisiä **seurantakeskusteluja**, joissa tarkastelette kunkin seurantajakson aikaisia merkintöjä ja arvioituja toimintoja (EPAt) sekä suunnittelette oppimisia eteenpäin, jolloin voit päivittää koulutussuunnitelmaasi.

Terveyskeskuskoulutusjakson ja Työterveyslaitosjakson lokikirjat ja mahdolliset muut arvioinnissa olennaiset aineistot kuten Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakson liitteet tallennat ELSAn **asiakirjoihin**. ELSA sisältää prosessin terveystakeskuskoulutusjakson hakemiseksi hyväksyttäväksi suoritukseksi.

Erikoistumisen lopuksi lähetät ELSAssa **valmistumispyynnön** koulutuksen vastuuhenkilölle.

3.3. Kouluttajalääkäri tukenasi

Kouluttajalääkäri osallistuu ELSAssa erikoistumisesi suunnitteluun ja arviointiin **myöntämiesi katseluoikeuksien** mukaisesti. Suosittelemme antamaan oikeudet henkilökohtaiselle työterveyshuollon kouluttajalääkäriillesi koko koejaksolle ja työterveyshuoltojaksolle ja muiden jaksojen kouluttajalääkäreille niiden keston mukaisesti. Oikeudet voit antaa useammallekin henkilölle.

Työterveyshuollon erikoistumiskoulutuksen koulutuspaikkasopimusten puitteissa toimivat kouluttajalääkärit ovat yliopiston hyväksymiä kouluttajia, jotka ovat sitoutuneet antamaan henkilökohtaista ohjausta 2 tuntia viikossa ja osallistumaan osaamisesi edistymisen arviointiin. Kouluttajalääkäri on tukenasi koko jakson ajan: alun lähtötason arvioinnissa, työssä edistymisen ohjaamisessa ja arvioinneissa sekä tavoitteita suuntaavissa osaamisen edistymisen arvioinneissa.

Muilla jaksoilla noudatetaan erikoislääkärikoulutuksen yleisiä ohjeita. Kaikki ohjaavat erikoislääkärit voivat tällöin toimia lähikouluttajina. Sairaaloissa on lisäksi erikoisalakohkaisia koulutuslääkäreitä. Tarkemmat kuvaukset löydät OPS yleisistä koulutusvaatimuksista.

3.5. Siirtymävaihe ja tukimateriaalia

ELSA tulee käyttöön kaikille vuonna 2022. Poikkeuksen muodostavat erikoistuvat, jotka valmistuvat noin vuoden sisällä kevästä 2022, he voivat jättää todistushakemuksen liitteineen tiedekuntaan joko paperisena tai ELSAn kautta.

Käyttöönottovaiheessa ne erikoistuvat, joilla koejakso on vasta alkamassa ja korkeintaan koejaksosopimus on laadittu, aloittavat koejakson dokumentoinnin ELSAssa. Jos koejakso on kesken ja arviointikeskustelut aloitettu, prosessi toteutetaan paperilla, ja näkyy suoritusmerkintänä ELSAssa.

Vanhan asetuksen 56/2015 mukaan erikoistuvat eivät käytä ELSAssa pakollisena osaamisen arviointi - osiota, mutta hekin käyttävät muita osioita ja tallentavat mm. työtodistukset ja teoriakoulutukset ELSAan. Aiemmin laadittu työterveyshuoltojakson lokikirja ym. tallennetaan ELSAn asiakirjoihin.

4. Koejakso 6 kk

OPS: Koejakso suoritetaan *pääosin* yleismallin mukaisesti. Tavoitteina on, että koejakson myötä erikoistuvalla on 1) muodostunut kattava kuva erikoisalan sisällöstä, työtehtävistä, tavallisimmista toimenpiteistä ja vaatimuksista; 2) muodostunut käsitys omasta valmiudesta toimia alalla; ja 3) varmistunut kiinnostus ja motivaatio kouluttautua alalle.

ELSA ohjaa koejakson yleisten vaatimusten toteutumista. **Lisäksi** työterveyshuollon erikoistujana osallistut a) määräaikaisen opinto-oikeuden saatuasi ensimmäiseen mahdolliseen starttiseminaariin sekä b) Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma-kurssille, jonka osana laadit ohjatusti henkilökohtaisen koulutussuunnitelman ja suoritat Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkäriksi – kurssin. Koejaksolla alkaa myös systemaattinen oppimisen dokumentointi seuraavasti.

Työterveyshuollon koejakson dokumentointi ELSAan:

- Koejakson lomakkeet ELSAn ohjaamalla prosessilla
 - Ennen ELSAa suoritettujen koejakson dokumentit viedään ELSAn **asiakirjoihin**.
- Todistus osallistumisesta starttiseminaariin sekä suoritettusta Työterveyshuollon erikoistumissuunnitelma -kurssista (Tth-ES) viedään ELSAn asiakirjoihin.
- Todistus suoritettusta Työterveyshuolto erikoistuvalla lääkäriksi tutuksi -kurssista viedään ELSAn asiakirjoihin
- Koulutussuunnitelman osiot ~~Tth-ES~~ **tarkennuksin**
- Oppimiskokemuksia koskevat päivittäiset merkinnät (ks tarkemmin luku 5)
- Suoritemerkintöjä, mikäli tarkoituksenmukaista, huomioon ottaen että niitä jatketaan 24 kk työterveyshuoltojaksolla ja että suoritteiden kokonaisuus on hyvä suunnitella kouluttajalääkäriin tuella mahdollisimman monipuoliseksi. (ks tarkemmin luku 6)
- Toimintokohtaiset arviointit, mikäli tarkoituksenmukaista, kouluttajalääkäriin kanssa suunnitellen (ks tarkemmin luku 5 sekä Osaamisen arviointi -opas 2022-23)

5. Työterveyshuoltojakso 24 kk

OPS: Jakson tavoitteena on kasvaminen työterveyslääkärin ammattiin. Jakson jälkeen erikoistuva osaa soveltaa työterveyshuollon teoreettista tietopohjaa sekä suunnitella ja käytännössä toteuttaa työterveyshuollon palveluprosessien mukaista moniammatillista toimintaa. Lisäksi hänellä on valmiudet toimia työterveyden asiantuntijana työpaikan ja muiden tarpeellisten yhteistyötahojen kanssa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti.

5.1. Päivittäiset merkinnät

Erikoistujana sinun tulee tehdä **päivittäisiä merkintöjä ELSAan** kaikista toimipaikkakoulutuksista ja henkilökohtaisista ohjauskerroista. Kirjauksia on hyvä tehdä myös muista oppimistapahtumista, kuten suoritteista. Kirjaukset tehdään **oppimispäiväkirjan tapaan**, niistä tulee käydä ilmi oppimistapahtuman sisältö ja lyhyt opitun kuvaus tai merkitys oman osaamisen kehittymiselle.

Kirjaukset kannattaa tehdä nopeasti, heti tapahtumien yhteydessä. Oivallusten kirjaamista voit tarvittaessa jatkaa myöhemmin. Ohjaustilanteissa on hyvä varata lopuksi lyhyt hetki kirjaamisten toteuttamiseen. Lyhyetkin reflektiot auttavat palauttamaan oppimisia mieleen.

Oman oppimisen huomaaminen sekä palkitsee että auttaa syventämään ja laajentamaan oppimista edelleen. Kirjaukset auttavat myös kouluttajalääkäreitä havainnoimaan ja arvioimaan oppimisesi etenemistä. Kirjaaminen on osa koulutuksen laatua ja erikoistujan oikeusturvaa. Kirjaamiskäytäntö varmistaa osaltaan, että saat ohjausta tavoitteiden ja sovitun mukaisesti.

Toimipaikkakoulutusta vaaditaan **2-5 tuntia viikossa**. Sitä on tarjolla eri tavoin erilaisissa koulutuspaikoissa. OPS:ssa kuvatusti toimipaikkakoulutusta voivat olla toimipaikan kliiniset ja moniammatilliset kokoukset, opintopiirit, seminaarit ja koulutustilaisuudet. Myös sairaaloiden kliiniset kokoukset sekä Työterveyslaitoksen ja lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus, joita ei ole hyväksytty teoriakoulutukseksi, voidaan rinnastaa toimipaikkakoulutukseen.

Henkilökohtaista ohjausta vaaditaan **2 tuntia viikossa** ja siihen voitte OPSissa kuvatusti sisällyttää Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston oppimateriaalien ja verkkokurssien sekä ammattilehtien ja tenttikirjallisuuden läpikäyntiä tai työterveyshuoltojakson aikana suoritettavan työterveyshuoltoon pätevöittävän moniammatillisen koulutuksen (15 op) tehtävien tekoa, kun tehtävät on suunniteltu ja arvioitu yhdessä kouluttajalääkärin kanssa.

6.2. Suoritemerkinnät

Työterveyshuoltojaksolla vaaditut **suoritteet** on lueteltu ELSAssa. Ne kattavat työterveyshuollon erikoislääkärin keskeisten käytännön toimintojen osaamistavoitteiden kokonaisuuden. Lisäksi listalla on yleisiä *asiantuntijatyön* toimintoja. Useimpien osa-alueiden toimintoja kertyy runsaasti, jolloin voit valita erilaisten suoritteiden kirjaamisista kuvaten työsi ja asiakaskuntasi monipuolisuutta.

Suoritteet **kirjataan ELSAan suoritemerkintöinä**. Niitä ei arvioida. Oppimiskokemuksia voi mielellään reflektoida Päivittäismerkintöihin. Suoritteiden tulee olla monipuolisia, taulukossa täsmennetyksi. Merkitse **työpaikkaselvitysten suoritteissa lisätietoihin**, sisältyykö siihen erityistä sairastumisen vaaraa (ESV) aiheuttavia altisteita, tai jos on toimittu kokonaan digitaalisesti.

Henkilötietoja esim. potilaan nimeä tai muita tunnistettavuuden mahdollistavia tietoja tai tarkkoja työpaikkatietoja, **ei saa kirjata** vaan kuvaukset tehdään ammattialan, ammattinimikkeen, kysymyksenasettelun tms. mukaisesti.

Ohjeistusta suoritteiden monipuoliseen kerryttämiseen

1. Työterveyshuoltotoiminnan suunnittelu			
1.1.	Asiakasyrityksen työterveyshuoltosopimuksen läpikäyminen	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	5
1.2.	Asiakasyrityksen työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatiminen, päivittäminen tai osallistuminen	Pohjautuen työpaikan ja toimialan tietoihin. Kouluttajalääkärin ohjauksessa ja/tai arvioimana.	5
2. Työpaikkaselvitys			
2.1.	Moniammatillisen perustyöpaikkaselvityksen tekeminen	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä. ESV vähintään puolet, etämenetelmin enintään puolet.	10
2.2.	Suunnatun työpaikkaselvityksen toteuttaminen	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä. Toteutus kysymyksenasettelun mukaisella systemaattisella selvitysmenetelmällä.	5
3. Työterveystarkastukset			
3.1.	Työterveystarkastusten tarvearviointi ja suunnittelu asiakasyrityksessä		5
3.2.	Altistelähtöinen (ESV) tai työn terveydellisistä erityisvaatimuksista johtuva työterveystarkastus	Kouluttajalääkärin kanssa arvioituna.	20
3.3.	Työkyvyn arviointi	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	20
4. Neuvonta ja ohjaus sekä erilaiset yhteistyötoiminnot			
4.1.	Työterveysneuvottelun toteuttaminen	Ohjatusti tai itsenäisesti toteutettuna, kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	10
4.2.	Työkoikeilun suunnittelu ja seuranta	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	5
4.3.	Työyhteisön kehittämishankkeeseen tai interventioon osallistuminen	Kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	2
4.4.	Työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen malleihin perehtyminen		5
4.5.	Yrityksen työsuojelun toimintaohjelmaan perehtyminen	Kahden erityyppisen yrityksen, kouluttajalääkärin kanssa käsiteltynä.	2
4.6.	Työllistymiskyvyn tukemisen palvelujärjestelmään ja oman alueen verkostoon perehtyminen	Kouluttajalääkärin kanssa.	1
5. Työterveyspainotteinen sairaanhoito			
5.1.	Työhön liittyvien sairauksien tunnistaminen potilastapauksessa	Itsenäisesti ja kouluttajalääkärin kanssa.	20
6. Erikoisalan ja sen moniammatillisen työyhteisön kehittämiseen liittyvät asiantuntijatoiminnot			
6.1.	Asiantuntijataitojen ja hyvien ammattikäytäntöjen kehittämiseen liittyvä suorite		5
6.2.	Luento tai yhteenvedo ajankohtaisesta työterveys- tai työelämäaiheesta	Omassa yksikössä/muulla.	5
6.3.	Omassa työssä esiin tulleet eettisjuridinen pohdinta	Kouluttajalääkärin kanssa.	5

6.3. Arvioinnit käytännön toiminnoissa ja seurantakeskusteluissa

Jakson alussa **lähtötason arvioinnissa** kartoitat kouluttajasi kanssa omaa osaamistasi suhteessa tavoitteisiin. Tämän pohjalta laaditte ja kirjaat suunnitelmat jaksolle.

Koulutusjaksolla arviointia painotetaan suhteessa käytännön toimintojen osaamistavoitteisiin, kuitenkin niin, että **samalla aina arvioidaan myös etenemisiä erikoisalan tehtävien sisäistämässä ja yksilöllisissä osaamistavoitteissa**. Arvioinnit palvelevat oppimista, eli ohjaus ja arviointi limittyvät.

ELSAssa lähetät kouluttajalle arviointipyynnön kuhunkin EPA-toimintoon liittyen. Samalla arviot, kuinka vaativana toimintoa pidit, teet sanallista itsearviointia sekä määrittelet millä etapilla arviot olevasi kyseisessä toiminnossa. Kouluttaja antaa arvioinnin sanallisesti ja määrittelee etapin. Kouluttaja voi tehdä suoria havainnoivia arviointeja tai käyttää epäsuoria arviointimenetelmiä, joissa keskustelu on olennaista. Epäsuoriin arviointeihin on tarjolla tukimateriaaleja ja keskustelurunkoja, kuten tapauspohjainen keskustelu, dokumenttien arviointi ja palautteiden arviointi. ELSAn arviointeihin voi liittää em. tukidokumentteja.

ELSA siis pyytää arvioimaan juuri kyseisen tehtävän vaativuutta. Usein aluksi näennäisesti helpon toiminnon monitasoisuus ja -tahoisuus aukeaa vasta vähitellen. Erikoistujan osaamisen taso toiminnoittain kuvaamme luottamustason sijaan etappiasteikolla 1–5. Valmistuvan erikoislääkärin osaamistasoa kuvaa jo taso 4. Tämä kuvastaa sitä, että työssä oppiminen ei lopu erikoislääkäriksi valmistumiseen. Joskus harvoin erikoistuja ehtii hankkia erityisiä osaamisia (taso 5) ennen valmistumista esimerkiksi tutkimustyön tai erityisvastuiden ja -koulutusten kautta.

Puolivuositaiset kokoavat seurantakeskustelut palvelevat koulutuksen suunnitelmallisuutta. Erikoistujan päivittäiset merkinnät, suoritteet, itsearviointit ja kouluttajalääkärin arvioinnit koostuvat ELSAassa tarkasteltavaksi kultakin seurantajaksolta. Seurantakeskusteluissa suunnittelette eteenpäin ja kirjaat jatkosuunnitelman. Tukena voi käyttää taulukkoa osaamisen karttumisesta (liite 3) jaksoittain.

Käytännön toimintojen osaamisen arviointeja tehdään alkuun erityisesti työterveyshuoltojakson puolivuotiskausien aikana, myöhemmin myös muilla koulutusjaksoilla, kun arvioitavat kokonaisuudet täydentyvät. Monien toimintojen osaaminen joka tapauksessa syvenee muilla jaksoilla, esimerkiksi työkyvyn arvioinnin ja kuntoutuksen koulutusjaksolla ja työterveyslaitosjaksolla.

6.4. Yhteenveto: dokumentointi ELSAan

6.4.1. Erikoistuja dokumentoi

- **Työskentelyjakso/t**
- **Koulutusjaksot** (24 kk yhtenä jaksone tai useampana tilanteen mukaan) sisältäen tavoitteet
- **Päivittäiset merkinnät** (ohjaustapaamisista, toimipaikkakoulutuksista, muista merkittävistä)
- **Suoritemerkinnät**, sisältäen edellä tarkemmin kuvatut lisätietomerkinnät
- **Toimintokohtaiset arvioinnit**
- **Seurantajaksot** puolivuotisarviointeja varten sis. lopuksi itsearviointit. Järjestelmä poimii kyseiseltä jaksolta kertyneet teoriakoulutukset, suoritemerkinnät ja arvioidut kokonaisuudet

- **Työterveyshuollon 6 kk seurantajakso 1:** lähtötason arviointi jakson alkaessa, opintojen suuntaaminen alkavalle 6 kuukaudelle
- **Työterveyshuollon 6 kk seurantajakso 2:** oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle (tai sama kuin 1, jos muokkaat)
- **Työterveyshuollon 12 kk seurantajakso:** oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
- **Työterveyshuoltohuollon 18 kk seurantajakso:** oppimisen arviointiyhteenveto ja opintojen suuntaaminen seuraavalle 6 kuukaudelle
- **Työterveyshuollon 24 kk seurantajakso:** Jakson päätösarviointi ja koulutuksen jatkon suunnittelu. Arvio etenemisestä työterveyshuoltajaksolla kohti OPS tavoitteita sekä suunnitelma koulutuksen jatkosta muilla jaksoilla.
- Kouluttajan kanssa käydyn **seurantakeskustelun yhteiset merkinnät ja jatkosuunnitelmat**

6.4.2. Kouluttajalääkäri dokumentoi

- Omat arvionsa erikoistujan esittämiin arviointityyppeihin (EPAt)
- Omat arvionsa seurantajaksoihin
- Liitteiksi voi viedä arvioinneissa käytettyjä havainnoinnin työkaluja

6. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso 6 kk

OPS: Jakson suoritettuaan erikoistuja osaa käytännössä toteuttaa keskeiset työkyvyn arvioinnin ja tukemisen menetelmät, ja osaa kuvailla näihin liittyvät lait ja säädökset ja moniammatillisen toiminnan. Hän osaa soveltaa ammatillisen, lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen teoreettista tietopohjaa, niiden palveluprosesseja ja moniammatillista toimintaa suunnitellessaan yhteistyössä työ- ja työllistymiskyvyn tukemista kuntoutuksen keinoin oikea-aikaisesti. Hän osaa laatia työ- ja toimintakyvyn ja kuntoutukseen liittyvät vaativat lausunnot.

Erikoistujana dokumentoit jaksolle ELSAan

työskentelyjakson, koulutusjakson (sis. tavoitteet) sekä aloitus- ja seurantakeskustelujen lisäksi

päivittäisinä merkintöinä reflektiot jakson toimipaikkakoulutuksista, ohjaustapaamisista ja koulutuksellisista työyhteisötapaamisista ja muista oppimistapahtumista kuten teoriakoulutukset, omat referaatit, esitykset ja projektit. Opintoja voivat olla virtuaaliyliopiston koulutukset, muut koulutukset, konferenssit ja itseopiskelu (lainsäädäntö, vakuutuslaitosten ja kuntoutuksen palvelutuottajien nettisivut, kirjat, artikkelit).

Huom: Erilliselle liitedokumentille (word, excel tms) jakson aikana tutkimasi **työkyvyn arviointi- ja kuntoutustapaukset**, jotka olet käsitellyt ohjaajan ja/tai työryhmän kanssa. Kirjauksiin tulee sisältyä kuntoutustarpeen kuvaus (ammatti, toiminta- ja työkyvyn haaste tms.) ja kuntoutuslaji (ammatillinen, lääkinnällinen, sosiaalinen, muu), suunnitelma ja seuranta. Kirjaukset tulee aina tehdä siten, että ne eivät ole yksilöitävissä. Liitedokumentin tallennat ELSAn asiakirjoihin.

Jakson kouluttaja dokumentoi jaksolle ELSAan

- Oman arvionsa seurantajaksosta

7. Käytännön koulutus työterveyshuoltoa tukevilla kliinisillä erikoisaloilla 9 kk

OPS: Koulutusjakson tavoitteena on, että erikoistuja osaa tunnistaa erikoisalan tärkeimmät työkykyyn vaikuttavat sairaudet ja osaa kuvailla niiden näyttöön perustuvat hoitokäytännöt sekä osaa toimia terveydenhuollon yhdyspinnoilla paikallisia hoitoketjuja hyödyntäen.

Käytännön koulutusta työterveyshuoltoa tukevilla kliinisillä erikoisaloilla suoritetaan vähintään kahdella soveltuvalla alalla vähintään kolme kuukautta ja vähintään kuukauden jaksoissa.

Erikoistujana dokumentoit ELSAan

työskentelyjakson, koulutusjakson (per kliininen erikoisala sisältäen jakson tavoitteet) sekä **aloitus- ja seurantakeskustelujen lisäksi**

- **Päivittäiset merkinnät** jakson toimipaikkakoulutuksista (2-5 t/vk) ja muista merkittävistä oppimistapahtumista reflektioineen

Jakson kouluttaja dokumentoi ELSAan

- Oman arvionsa seurantajaksoista (vähintään jakson päättöarvio)

8. Työterveyslaitosjakso 6 kk

OPS: Jakso vastaa muiden erikoisalojen yliopistosairaalahakoa, sen aikana keskitytään työlääketeeseen (ammattitaudit, työperäiset sairaudet), työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin sekä syvennetään tutkimustiedon kriittistä arviointikykyä.

Työterveyslaitosjaksolla on oma yliopistojen hyväksymä **lokikirja**, jossa jakson tavoitteet ja monipuoliset suoritteet kuvataan yksityiskohtaisesti.

Erikoistujana tallennat ELSAan

- Työterveyslaitosjakson hyväksytyn lokikirjan ELSAn **asiakirjoihin**

9. Täydentävä käytännön koulutusjakso 12 kk

OPS: Täydentävän käytännön koulutuksen jakson tavoitteina on, että erikoistuja syventää palvelujärjestelmään liittyviä sekä koulutuksen kokonaistavoitteissa edellytetyjä työterveyshuollon ja muiden erikoisalojen osaamisia yksilöllisessä erikoistumissuunnitelmassa täsmennettävällä tavalla (Ks. OPSin kokonaistavoitteet: erikoisalan tehtävien, käytännön toimintojen ja yksilöllisten osaamisten mukaiset tavoitteet).

Koulutusjaksoa suoritetaan työterveyshuollossa tai muussa oppialan tavoitteisiin sopivassa lääkärin tehtävässä tai tutkimustyössä. **Se voi koostua yhdestä tai useammasta eri jaksosta.**

Erikoistujan suorittaessa erillisen yleislääketieteen erityiskoulutuksen (YEK), osia voidaan hyväksyä tähän jaksoon.

9.1 Erikoistujana dokumentoit ELSAan

työskentelyjaksojen (työterveyshuolto, muu erikoisala, tutkimustyö jne), **koulutusjaksojen** (sisältäen tavoitteet) sekä **aloitus- ja seurantakeskustelujen lisäksi**

- **Seurantajakson itsearviointia varten** tukemaan arviotasi, miten jaksot tukivat koulutuksen kokonaistavoitteiden saavuttamista; **tai vapaamuotoisen itsearvioinnin**, jonka voi tallentaa ELSAn asiakirjoihin
- **Päivittävät merkinnät** jakson toimipaikkakoulutuksista (2-5 t/vk) ja muista merkittävistä oppimistapahtumista reflektioineen

10. Terveyskeskusjakso 9 kk

ELSA sisältää jatkossa terveyskeskusjakson hyväksymisen prosessin, sitä ennen suoritus tallennetaan liitteenä ELSAn asiakirjoihin. Terveyskeskusjakson tavoitteet ja lokikirja ohjeistetaan:

laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/terveyskeskuskoulutusjakso-ja-lokikirja

11. Teoriakoulutus 200 t

Erikoistuja dokumentoi suorittamansa **teoriakoulutukset** ELSAan koulutustodistuksineen.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutukseen tulee sisältyä vähintään 200 tuntia teoriakoulutusta.

Teoriakoulutuksesta vähintään 60 tuntia on oltava Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston kursseja.

ELSSassa näiden koulutusten paikaksi merkitään TTHVYO.

HUOM! Teoriakoulutuksiin ei viedä ELSSassa toimipaikkakoulutuksia tai muita sellaisia koulutuksia, joita ei lasketa hyväksyttäväksi teoriakoulutukseksi.

Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoissa on käytössä yhteinen teoriakoulutuksen sähköinen hallintajärjestelmä, KOPI-järjestelmä. Erikoistuva lääkäri voi selaila yliopiston hyväksymiä koulutuksia KOPI-järjestelmässä. Huomaa kuitenkin, että KOPI ei sisällä kaikkia virtuaaliyliopiston koulutuksia, joten katso aina myös TTHVYO DigiCampuksen tarjonta.

Koulutuksia on hyvä valita omien ja koulutuksen yleisten osaamistavoitteiden mukaisesti, huomioiden työterveyslääkärin yhteistyön monet tasot (ks. kaavio).

<p>1. Työterveyslääkäri ja yritys, aiheina esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • asiakassuhteen luominen ja ylläpito • työpaikkaselvitys ja ensiapuvalmius • työyhteisön toimivuuden edistäminen • työkykyä ylläpitävä toiminta työpaikalla • työterveysyhteistyö
<p>2. Työterveyslääkäri ja yksilö, aiheina esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • yksilölliset työterveystarkastukset ja terveyden edistäminen, terveystuunnitelmat • työ- ja toimintakyvyn arviointi ja tukeminen • sairaanhoito, työperäiset sairaudet ja ammattitaudit • ammatillinen, lääkinnällinen ja sosiaalinen kuntoutus

jatkuu

3. Työterveyslääkäri ja yhteiskunta, aiheina esim.
<ul style="list-style-type: none"> • lainsäädäntö • sosiaalivakuutus • työterveyshuolto osana työelämää • työurien pidentäminen • verkostotyöskentely
4. Työterveyslääkäri ammattilaisena: tiedot, taidot, ajattelutavat ja asenteet, aiheina mm.
<ul style="list-style-type: none"> • hyvät ammattikäytännöt • ammatti-identiteetti • etiikka • vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot • jatkuva kouluttautuminen ja taitojen kehittäminen (CME) • johtaminen, tutkimus, opettaminen, kehittäminen

Työterveyslaitoksen järjestämä 15 opintopisteen laajuinen työterveyshuoltoon pätevöittävä moniammatillinen koulutus (405 tuntia, 1 op = 27 t), niin sanottu pitkä kurssi, on erittäin suositeltava työterveyshuoltoon erikoistuville lääkäreille. Siitä hyväksytään 100 tuntia teoriakoulutukseksi. Lisätietoa Työterveyslaitoksen verkkosivuilta ttl.fi/koulutus

Lue teoriakoulutuksista myös valtakunnallisilta erikoislääkärikoulutuksen sivuilta: laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/erikoisalakohtainen-teoriakoulutus

12. Johtamisopinnot 10 op

Johtamisopinnot (laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/johtamisopinnot) voi sijoittaa haluamaansa kohtaan erikoistumiskoulutusta. Huomaa, että 15 op pätevöittävä koulutus ja johtamisopinnot ovat sen verran työllistäviä, ettei samanaikainen suorittaminen yleensä onnistu.

Huomaa myös, että erikoislääkärikoulutuksen johtamisopinnot painottuvat terveydenhuollon johtamiseen. Työterveyshuollon erikoistujien on kuitenkin hyvä hankkia koulutusta myös muissa toimintaympäristöissä toteutuvasta johtamisesta.

Suoritetut johtamisopinnot siirtyvät ELSAan yliopistojen opintotietojärjestelmistä.

13. Valtakunnallinen kuulustelu

Tarkista ohjeistus laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/erikoislaakari-ja-erikoishammaslaakarikuulustelu/. Tieto hyväksytystä loppukuulustelusta siirtyy ELSAa yliopistojen opintotietojärjestelmistä ja on voimassa 4 vuotta.

14. Todistuksen hakeminen erikoislääkärikoulutuksesta

Erikoistuvan tulee noudattaa sen vuoden opinto-oppaan erikoisalakohtaisen opetussuunnitelman koulutusvaatimuksia, jolloin opinto-oikeus on myönnetty. Yleisiä koulutusvaatimuksia noudatetaan uusimman opinto-oppaan mukaisesti.

Lisätietoa todistuksen hakemisesta: laaketieteelliset.fi/ammattillinen-jatkokoulutus/valmistuminen#todistuksen-hakeminen-erikoislaakari-ja-erikoishammaslaakarikoulutuksesta-1

15. Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto kokoaa erikoistumiskoulutuksen

Työterveyshuollon virtuaaliyliopisto (TTHVYO) on Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen sekä Työterveyslaitoksen ainutlaatuinen yhteistyöverkosto. Virtuaaliyliopiston sivuilta tthvyo.fi löytyvät koulutusta ja verkostoa koskevat ajankohtaiset asiat ja ohjeet, julkaisut, uutiset ja blogi sekä linkki verkko-oppimisympäristöön DigiCampukselle.

Viisi yliopistoa tuottaa kattavasti työterveyshuollon erikoisalan eri aiheita koskevia maksuttomia kursseja erikoistujille ja kouluttajalääkäreille. Oppimisympäristössä on myös itseopiskeluun sopivia kursseja ja materiaaleja. **Vaadituista 200 teoriakoulutuksen tunneista 60 tulee olla virtuaaliyliopiston kursseilta.**

Virtuaaliyliopistosta löydät myös ajankohtaisia koulutuksen uutisia, tiedotteita valtakunnallisista seminaareista ja alueellisista tapahtumista. sekä tietoa työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen käytännöistä.

Virtuaaliyliopisto tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen erikoistuvien, kouluttajalääkäreiden, opettajien ja alan asiantuntijoiden kanssa. Löydät Työterveyshuollon virtuaaliyliopiston myös Facebook-, Twitter- ja LinkedIn -palveluista. Tervetuloa mukaan kursseille ja verkostoitumaan!

**TYÖTERVEYSHUOLLON
VIRTUAALIYLIOPISTO**

16. Liitteet

16.1 EPA-jäsentelyn lomakepohja tth erikoisalalla 2022

Arvioitavat kokonaisuudet (EPAt)

Arvioitavan kokonaisuuden yläotsikko/kategoria esim. 1 Työterveyshuoltotoiminnan suunnittelu

Arvioitavan kokonaisuuden nimi ja alakategoria esim. EPA 1.1 Toimintasuunnitelman laatiminen

	Käytännön toiminnon nimi
Lyhyt kuvaus	Tässä osiossa kiteytetään mitä toiminnossa tapahtuu, millaisiin tavoitteisiin pyritään, ketkä toimivat ja keiden kanssa, millaisin välinein ja säännöin.
Määritelmä ja rajoitukset	Laajentavia kuvauksia tekstiä hyvistä käytännöistä
Mahdolliset riskit ja komplikaatiot	Täydentävä näkökulma tavoitteen mukaiseen toimintaan
Keskeiset CanMEDS-osaamisalueet	[vakioteksti] Lääketieteellinen osaaminen, Vuorovaikutustaidot, Yhteistyötaidot, Johtamistaidot, Oma osaaminen ja tiedonhallinta, Terveyden edistäminen, Ammatillisuus
Suoritusta koskevat odotukset (tiedot, taidot ja asenteet)	Tiedot: Nämä tyypillisesti lääketieteellisiä, lainsäädännöllisiä ja työelämään liittyviä. Taidot: Näissä tyypillisesti kuvauksia tietojen soveltamisen taidoista, työterveyshuollon prosessien hyödyntämisen taidoista, asiantuntijataidoista. Ajattelutavat ja asenteet: Näissä tyypillisesti kuvauksia erikoisalalan tavoitteiden sisäistämisestä, eettisjuridisista näkökulmista jne.
Ohjaus- ja harjoittelu-menettelmät	[vakioteksti] Tavoitteiden tunnistaminen ja henkilökohtainen oppimisen suunnittelu. Itseohjautuva aktiivinen työssäoppiminen, monipuolisiin työtehtäviin hakeutuminen, suoritteiden dokumentointi ja reflektoinnit. Kirjallisuus, kurssit, toimipaikka- ja muut koulutukset, erilaiset kurssi- ja tehtäväpalautteet. Kouluttajalääkärin kanssa käydyt ohjauskeskustelut ja arvioinnit.
Arviointimenettelmät	[vakioteksti] Itsearviointi. Jäsentynyt reflektoinnin tarkastelu. Tapauspohjainen keskustelu. Erilaisten työssä ja työstä syntyneiden dokumenttien tarkastelu. Toiminnasta saadun palautteen tarkastelu (esim. työyhteisö ja asiakaspalautteet).

16.2 Osaamistasojen kuvaukset etappiasteikolla

1. Tulokas: Omaa ensivaiheen tiedot erikoisalan tehtävistä ja toimintaympäristöstä.

2. Alkuvaiheen erikoistuja: Osaa toimia tavanomaisissa erikoisalan tehtävissä. Kartuttaa ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.

3. Edistynyt erikoistuja: Osaa toimia vaativissa erikoisalan tehtävissä. Laajentaa ja syventää ohjatusti osaamistaan erikoisalan osaamistavoitteiden mukaisesti.

4. Erikoislääkäri: Osaa toimia itsenäisesti erikoisalan vaativissa tehtävissä. Täyttää valmistuvan erikoislääkärin osaamistavoitteet.

5. Erityinen osaaminen: Omaa syvällistä tai laajaa osaamista, joka ylittää valmistuvalta erikoislääkäriltä vaadittavan.

Etappiasteikko on sovellus Dreyfusin ammatillisen asiantuntijuuden kehittymisen asteikosta. Nykyistä osaamistasoa verrataan OPS osaamistavoitteissa ja EPA-jäsennyksissä kuvautuvaan erikoislääkärin osaamistasoon.

Pääpaino arvioinnissa on oppimisen tukemisessa: osaamisen kehittymisten ja seuraavien kehittymistavoitteiden tunnistamisessa ja suunnittelussa. Etapit on tarkoitettu tukemaan tässä..

Huomaa, että tasolla 3 erikoistuja suoriutuu vaativissakin tehtävissä mutta tarvitsee vielä ohjausta ja opiskelua näkökulmien laajentamiseksi ja osaamisen syventämiseksi. Taso 4 on valmistuvalta erikoislääkäriltä odotettava taso. Työssä oppiminen ei pääty valmistumiseen. Joskus erikoistuja ehtii osassa tavoitteita hankkia erityisiä osaamisia (taso 5) ennen valmistumistaan.

Valmistuvan työterveyshuollon erikoislääkärin odotetaan etenevän tasolle 4 kaikkien käytännön toimintojen pääluokkien osaamisissa. Joissakin yksittäisissä toiminnoissa (luetteloon myöhemmin täydentyvissä alaluokissa) alempi taso on mahdollinen johtuen toimintaympäristön heterogeenisuudesta. Kaikkien toimintojen pääluokkien suunnittelun osaamisessa tulee kuitenkin ylittää tasolle 4.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksessa painotamme edelleen puolivuositaisia seurantakeskusteluja. Toimintakohtaisen arvioinnin parhaita käytäntöjä kehitetään vähitellen yhteistyössä kentän toimijoiden kanssa.

Viite: Dreyfus S. The five-stage model of adult skill acquisition. Bulletin of Science Technology & Society 2004;24:177–181.

16.3 Osaamistasoilla etenemistä havainnollistava matriisi toiminnoittain

Taulukkoa voi hyödyntää vapaaehtoisesti ja tarvittaessa liittää ELSAn asiakirjoihin

	Jakson lopulla havainnoitu osaamistaso (1-5)				
	koejakso	tth 0-6kk	6-12kk	12-18kk	18-24kk
1. Tth-toiminnan suunnittelu					
1.1. Toimintasuunnitelman laatiminen					
2. Työpaikkaselvitys					
2.1. Erilaisten TPS toteuttaminen ja raportointi					
3. Työterveystarkastukset					
3.1. Erilaisten työterveystarkastusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja toteuttaminen					
4. Neuvonta ja ohjaus sekä erilaiset yhteistyö- ja asiantuntijatoiminnot					
4.1. Työterveysneuvottelun toteuttaminen					
5. Työterveyspainotteinen sairaanhoito					
5.1. Sairauksien työperäisyyden selvittäminen					
5.2. Sairauspoissaolotarpeen arviointi ja työkyvyn tukeminen					

17. Lisämateriaalia erikoistujan ja kouluttajalääkäarin yhteistyöhön työterveyshuoltojaksolla

17.1. Täydennyksiä osaamistavoitteisiin

Luettelossa täydennetään työterveyshuoltojakson osaamistavoitteita, jäseneltynä käytännön toimintojen osaamistavoitteiden mukaan. **Luettelo voi hyödyntää yksilöllisten oppimistavoitteiden laatimisessa ja arviointien toteuttamisessa.**

KESKEISET KÄYTÄNNÖN TOIMINNOT SEKÄ YKSILÖLLISET OSAAMISET
<p>TOIMINNAN SUUNNITTELU, ASIAKASSUHTEN LUOMINEN JA YLLÄPITO TYÖTERVEYSHUOLLOSSA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osaa luoda ja ylläpitää asiakassuhteen HTTHK:n mukaisen toiminnan mahdollistamiseksi. • Osaa yhteistyössä laatia työpaikan työterveystarpeisiin perustuvan työterveyshuollon toimintasuunnitelman. • Osaa yhteistyössä laatia työpaikan tarpeisiin perustuvia yhteisiä ohjelmia ja käytäntöjä, kuten Työkyvyn seuranta, hallinta ja varhainen tuki ja Sairauspoissaolojen seuranta. • Osaa selvittää ja ymmärtää asiakasorganisaation toiminnan ja toimintojen periaatteet. • Osaa perustella työterveyshuollon merkityksen asiakasorganisaation kannalta (mm. yrityksen talous, tuotannon häiriöttömyys, tuottavuus, imago, riskienhallinta). • On aktiivinen työterveysyhteistyön toteuttaja asiakasyrityksiensä kanssa. • Hallitsee työkyvyn tukemisen sosiaalivakuutuksen keinovalikoiman. • Tuntee yrityksille tehtävien toimintaa koskevien raporttien sisällöt ja osaa niiden tulkinna. • Osaa analysoida asiakkuuksien hoitamiseen liittyviä ristiriitatilanteita, virheitä ja läheltä piti - tilanteita rakentavasti.
<p>TYÖPAIKKASELVITYS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ymmärtää, että työpaikkaselvitys on työterveyshuollon toiminnan perusta ja myös osa työpaikan riskienarvioinnin prosessia. • Hyödyntää tps-tietoja mm. työterveyspainotteisen sairaanhoidon toteutuksessa, työkyvyn arvioinnissa ja tuessa sekä yrityksen työterveyshuollon toimintasuunnitelmien laatimisessa. • Tuntee hyvin vastuullaan olevien yritysten toimialan, toiminnan ja tavoitteet sekä työolosuhteet, työtehtävät ja ammatit. • Osaa suunnitella ja toteuttaa moniammatillisena ja työpaikan kanssa yhteistyönä tehtäviä eritasoisia ja eri tavoin kohdennettuja työpaikkaselvityksiä. • Hallitsee riskinarvioinnin periaatteet ja työpaikkaselvitysten tavallisimmat menetelmät: Biologiset, fysikaaliset ja kemialliset riskit, toksikologiset selvitykset ja biomonitorointi. • Hallitsee työpaikan kuormitus- ja vaaratekijöiden terveydellisen merkityksen arvioinnin. • Osaa käyttää työyhteisön toimintaa selvitteleviä tavallisimpia kyselyjä ja mittareita ja tehdä luotettavaa tulosten tulkintaa. • Osaa yhteistyössä laatia yritystä hyödyttävän työpaikkaselvitysraportin suosituksineen. • Osaa myös perustella, millä tavoin yritys suositusten toteuttamisesta hyötyy. • Osaa hyödyntää työpaikan tietolähteitä (mm. henkilöstöhallinnon indikaattorit, työpaikan riskinarviointi, työilmapiirikyselyt) osana työpaikkaselvitystä. • Osaa hyödyntää myös työterveyshuollon omia raportteja osana työpaikkaselvitystä. • Osaa hyödyntää tietokantoja, esim. kemiallisen riskin arvioinnin tukena. • Tuntee erityisäitiyspäivärahan perusteet. • Osaa arvioida työpaikan ensiaputarpeet sekä laatia yhdessä työpaikan kanssa sille sopivan ensiapuohjeistuksen. Osaa myös tukea työpaikkaa valmiussuunnitelman laadinnassa ja päivittämisessä. • Osaa tukea myös etenkin pieniä työpaikkoja työturvallisuuden arvioinnissa ja kehittämisessä.

TERVEYSTARKASTUKSET

- Ymmärtää työterveystarkastukset osaksi työterveyden ja -kyvyn edistämisen prosessia, jossa työpaikkaselvitys on toiminnan perusta.
- Ymmärtää eri terveystarkastusten tavoitteet (esim. työntekijän suojeleminen, terveyden edistäminen, tehtäväkohtaiset terveyden erityisvaatimukset, työkyvyn arviointi ja tukeminen) ja osaa toimia näiden tavoitteiden mukaisesti.
- Osaa tehdä erityyppisiä terveystarkastuksia (työhön sijoitettaessa, erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä, vajaakuntoisten tarkastukset ym.).
- Osaa laatia tarkastetulle yhteistyössä hänen kanssaan henkilökohtaisen työterveys- ja yleisterveys suunnitelman.
- Toteuttaa tutkittuun tietoon perustuvaa neuvontaa ja ohjausta terveystarkastuksissa tavoitteena työterveyden ja työkyvyn edistäminen.
- Käyttää työssään luotettavia työ- ja toimintakyvyn mittareita ja osaa tulkita niitä.
- Osaa arvioida kunkin työn tervehtymistä edistävät ja toisaalta sitä estävät tekijät ja hyödyntää arviotaan työkyvyn tuessa.
- Tuntee ja osaa soveltaa hoidossaan olevien työpaikkojen työkyvyn tukemisen keinot ja mahdollisuudet.
- Osaa tehdä vaikuttavasti yksilön terveyden edistämistyötä (erityisesti tupakka, alkoholi, ylipaino, uni, ravinto ja vähäinen liikunta) ja hyödyntää terveyden edistämisessä myös yhteistyötä työpaikkojen kanssa.
- Osaa luotettavasti arvioida työkykyä suhteessa työtehtäviin myös erityisvaatimuksia omaavien ammattien osalta (esim. palomies, sukeltaja, ammattikuljettaja).
- Osaa monipuolisesti käyttää ammatillisen, lääkinällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen sekä sosiaalivakuutuksen keinoja ja omaa niihin liittyvän hyvän järjestelmätuntemuksen. Osaa kerätä relevanttia tietoa asiakasyritysten henkilöstön terveydestä ja työkyvystä, analysoida sitä luotettavasti ja raportoida ymmärrettävästi.

ERILAISET YHTEISTYÖMUODOT

- Hallitsee työterveysneuvottelujen hyvät käytännöt.
- Osaa suunnitella ja toteuttaa moniammatillisesti työpaikan tarpeisiin perustuvan terveyden ja työkyvyn edistämisen intervention käyttäen tutkittuun tietoon perustuvia menetelmiä.
- Osaa työterveyshuollon keinoin, moniammatillisesti, edistää työyhteisön toimivuutta.
- Osaa toimia ja viestiä eri kriisi- ja muutostilanteissa (esim. onnettomuudet, muutos-/yt-neuvottelut ja irtisanomiset).
- Soveltaa tutkittuun tietoon perustuvaa neuvontaa ja ohjausta myös työyhteisöjen osalta.
- Osaa auttaa työpaikkoja toimintaohjeiden ja -mallien laatimisessa, esim. sairauspoissaolo -käytäntöjen osalta sekä kiusaamisen, epäasiallisen käytöksen ja päihdeongelmien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.
- Osaa hyödyntää työpaikan mahdollisuuksia toimia terveyden edistämisen areenana ja tuntee työn terveyttä edistävän ja tukevan merkityksen.
- Tuntee toiminta-alueensa palvelujärjestelmän julkiset ja yksityiset työterveyden ja -turvallisuuden toimijat ja niiden tekemiset ja osaa tarvittaessa ohjata asiakkaansa niiden palvelujen piiriin.
- Tuntee hyvin ammatillisen kuntoutuksen eri toimijat ja mahdollisuudet ja osaa käyttää niitä.
- Tuntee hyvin työllistymiskyvyn selvittämisen ja tukemisen taustat ja käytännöt sekä toimintaan osallistuvan verkoston.
- Ymmärtää työterveyshuollon ja työsuojelun erilaiset roolit ja tehtävät yhteisessä toiminnassa ja yhteisiin tavoitteisiin pyrkimisessä. On perehtynyt työsuojeluasioihin hyvin esimerkiksi suorittamalla Työturvallisuuskortin tai tthvyo:n työsuojelu-/työturvallisuusverkkokursseja Toimii aktiivisesti myös oman työyksikön työturvallisuusasioiden edistäjänä.

TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO

- Ajattelee ja arvioi jokaisen potilaan kohdalla työn mahdollista osuutta sairauden synnyssä ja toisaalta sairauden mahdollista vaikutusta työkykyyn.
- Osaa selvittää vastaanotolla systemaattisesti työntekijän ammatti- ja altistumishistorian.
- Toteuttaa työterveyspainotteista sairaanhoitoa HTTHK:n ja Työterveyshuollon hyvä sairaanhoitokäytäntö -suosituksen mukaisesti.
- Osaa työkykyongelmien hoidon niin työpaikan kanssa tehtävänä työterveysyhteistyönä kuin erikoissairaanhoidon ja kuntoutuksen kanssa tehtävänä koordinoituna.
- Osaa arvioida ja määrittää sairauteen, työtehtävään ja työnmuokkausmahdollisuuksiin nähden sopivan sairauspoissaolon sekä huolehtia seurannasta ja työhön paluusta.
- Tuntee hyvin työstä poissaoloihin ja työhön paluun tukeen liittyvän sosiaalivakuutuksen mukaan lukien osasairausvapaan.
- Hallitsee hyvät hoitokäytännöt ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen palvelujärjestelmän käytön.
- Osaa epäillä ammattitautia sekä tehdä niiden perustutkimukset, laatia niihin liittyvät lähetteet ja lausunnot (lähete ammattitautia epäiltäessä, E-lausunnot ja ilmoitus ammattitaudista tai ammattitautiepäilystä) aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle ja seurata niitä hoito- ja kuntoutustoimenpiteiden jälkeen.
- Hallitsee ja soveltaa aktiivisesti työssään myös ammatillisen kuntoutuksen keinoja.
- Hallitsee työtaturmien selvittelyihin, hoitoon, korvauskäytäntöihin, kuntoutukseen ja ilmoituksiin liittyvät näkökulmat.
- Hallitsee työuupumuksen diagnostiikan ja ymmärtää työuupumuksen johtuvan määrällisesti tai laadullisesti liiallisesta työstä ja osaa toimia työn/työolojen muokkaamiseksi tilanteen korjaamiseksi.

YLEISET/TYÖTERVEYSLÄÄKÄRIN ASiantuntijataidot

- Omaa hyvät tiedonhankintataidot.
- Kykenee tiedon kriittiseen arviointiin.
- Kykenee lääketieteellisen tiedon soveltamiseen, välittämiseen ja tuottamiseen.
- Tunnistaa oman osaamisensa rajat ja osaa hakea tukea muilta ammattilaisilta tarvittaessa.
- Kykenee eettiseen pohdintaan.
- Tietää ammattikunnan arvot ja on sitoutunut niihin.
- Omaa hyvät yhteistyötaidot ja osaa toimia osana moniammatillista työyhteisöään.
- Toimii hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti ja käyttää vaikuttavia tai hyvien ammattikäytäntöjen mukaisia menetelmiä työssään.
- Omaa hyvät viestintä- ja vuorovaikutustaidot niin yksilöasiakkaan kuin työpaikan kanssa.
- Osaa laatia selkeät ja perustellut lausunnot, todistukset, ohjeet ym.
- Osaa konsultoida selkein kysymyksenasetteluin.
- Tuntee terveydenhuollon palvelujärjestelmän yleisesti ja osaa verkostoitua keskeisten toimijoiden kanssa paikallisesti.
- Tuntee työterveyshuoltoon liittyvät talousasiat: kustannukset, korvaukset, hyödyt.
- Omaa hyvän käsityksen preventiivisten ja hoidollisten, työkykyä tukevien, toimenpiteiden ja interventioiden tehosta ja vaikuttavuudesta.
- Hallitsee työ- ja altisteanamneesin ottamisen kaikissa kohtaamisissa sekä monipuolisen systemaattisen lisätietojen hankkimisen siten, että kattavat työ-, altiste-, riskien arviointi- ym. tiedot selviävät.
- Osaa suhteuttaa näitä tietoja selvitettävän ongelman kannalta.

17.2. Vinkkejä oppimistekoihin yksilöllisten osaamisten kehittämiseksi

TOIMINNAN SUUNNITTELU, ASIAKASSUHTEN LUOMINEN JA YLLÄPITO TYÖTERVEYSYHTEISTYÖSSÄ

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Asiakasyritysten työterveyshuollon sopimuksiin ja toimintasuunnitelmiin perehtyminen sekä laatimiseen osallistuminen.
- Asiakasyritystensä johto- ja yhdyshenkilölistojen laadinta esim. verkostokartan muotoon.
- Asiakasyritystensä kotisivuihin perehtyminen.
- Keskustelut yritysjohton ja esimiesten kanssa yrityksen tavoitteista, strategiasta, taloudesta ja ajankohtaisesta tilanteesta sekä tulevista muutoksista.
- Perehtyminen työterveyshuollon vaikuttavuusraportteihin.
- Asiakkuus- ja palvelujen hankintakirjallisuuden lukeminen.
- Perehtyminen TTL:n, STM:n ja KELA:n verkkosivuihin.

TYÖPAIKKASELVITYS

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Systemaattisten riskinarviointi- ja työpaikkaselvitysmenetelmien opiskelu (esim. STM:n riskinarviointikaavake, Tikka).
- Keskustelut tiimin jäsenten ja työsuojeluhenkilöstön kanssa.
- Työpaikkaselvitys -prosessikaavion piirtäminen.
- Työpaikkaselvitysten tekemisen työnjaosta sopiminen tiimin jäsenten kesken.
- Ensimmäisten työpaikkaselvitysten tekeminen kouluttajalääkärin kanssa.
- Ammattien yleisiin vaatimuksiin perehtyminen esim. *ammattinetti.fi* -sivujen (Työmarkkinatori) kautta.
- Työpaikkakohtaisten ensiapuohjeiden ja -suunnitelmien laadintaan osallistuminen.
 - Aihepiiriin tutustuminen esim. Ensiapuvalmius työpaikoilla. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita. Ensiapukurssit, esim. SPR. Hädän hetkellä, Psykkisen ensiavun opas (SPR). Ensiapuopas (SPR) tai Ensihoito-opas (SPR). Ensiapuharjoituksiin osallistuminen tai niiden pitäminen.
- Kohdennetun työpaikkaselvityksen suunnittelu yhdessä työterveyspsykologin kanssa.
- Keskustelut tiimin sekä työsuojeluvaltuutettujen ja luottamusmiesten kanssa.
- Työ- ja organisaatiopsykologian perusteet -kurssi (esim. avoin/kesäyliopisto).
- Johonkin systemaattiseen työyhteisön toimivuutta kuvaavan työpaikkaselvitysmenetelmään perehtyminen.
- Työilmapiirikyselyjen analysointiin ja purkuun osallistuminen.
- Yrityksestä muodostuvien raporttien ja tilastojen tarkastelu ja arviointi psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

TERVEYSTARKASTUKSET

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Työ- ja toimintakyvyn arviointimenetelmiin perehtyminen: *Toimia.fi* (sis. mittareita ja suosituksia).
- Työterveyslaitoksen verkkosivut, mm. työpaikka-PEF.
- Terveystarkastusten tekemisen työnjaosta sopiminen tiimin kesken.
- Terveystarkastusten läpikäynti kouluttajalääkärin kanssa.
- Ammattien ja työtehtävien kuvauksiin perehtyminen *ammattinetti.fi*.
- Onhan oma työterveystarkastuksesi tehty?
- Haastavien potilaiden työkykyasioiden pohtiminen tiimissä ja kouluttajalääkärin kanssa.
- Selvittää huollossaan olevien yritysten mahdollisuuksia työn yksilölliseen muokkaamiseen (tai korvaavaan työhön) sairauden estäessä tavanomaisen työskentelyn.
- Perehtyy eri toimijoiden järjestämien ammatillisen kuntoutuksen mahdollisuuksiin ja muotoihin: työeläkevakuutusyhtiöt, tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiöt, KELA, työvoimahallinto, työterveyshuollon omat päätökset.
- Laatii kaavion KELA:n lääkinällisistä kuntoutuksista ja niihin hakeutumisesta: esim. yksilöpsykoterapia, sairauskohtaiset sekä sopeutumisvalmennuskurssit.

- Selvittää vastaavasti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon lääkinällisen kuntoutuksen järjestelyt ja mahdollisuudet toiminta-alueellaan.
- Tutustuu Työterveyslaitoksen työterveyshuolto/työkyvyn tuki –sivuihin.
- Verkostokartta alueen sosiaalisen kuntoutuksen toimijoista sekä palvelujen käytännöistä.
- Vierailut TE-toimistoon, A-klinikalle, kuntoutuslaitokseen, kuntoutustutkimuspoliklinikalle...
- Tapauskeskustelut työhön paluun kannalta optimaalisista sairauspoissaoloista.
- Osasairausvapaan käyttöön perehtyminen.
- Työterveyslaitoksen suojainnäyttelyyn tutustuminen.

ERILAISET YHTEISTYÖMUODOT

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Työterveysneuvottelujen hyvien käytäntöjen hallinta yhteisen harjoittelun, virtuaaliyliopiston kurssien ym. avulla. Reflektointi hyvin ja huonosti menneiden asioiden osalta aina neuvottelun jälkeen!
- Ammatillista kuntoutusta järjestävien tahojen verkkosivuihin perehtyminen: työeläkevakuutusyhtiöt, Kela, työkokeilu työterveyshuollon omalla päätöksellä. Myös TE-toimistojen toimintoihin perehtyminen.
- Hoidossaan olevan ison yrityksen työsuojelutoimikunnan toimintaan osallistuminen.
- Työturvallisuuskorttikoulutuksen suorittaminen.
- Oman työyksikön työsuojeluvaltuutetuksi tai –yhdyshenkilöksi tai luottamusmieheksi ryhtyminen.
- Verkostokarttojen laatiminen oman alueen toimijoista palvelujärjestelmittäin:
 - Terveysthuollon palvelujärjestelmä
 - Lääkinällisen ja ammatillisen kuntoutuksen palvelujärjestelmä
 - Työllistymiskyvyn tukemisen palvelujärjestelmä
 - Työsuojelun yhteistoimintaorganisaatiot ja palvelujärjestelmä

TYÖTERVEYSPAINOTTEINEN SAIRAANHOITO

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Perehtyminen Käypä hoito –suositusten työkyky- ja ammatillisen kuntoutuksen suosituksiin ja Sairauspoissaolotarpeen arviointi-suositukseen
- Työterveyslaitoksen verkkosivut mm. Ammattitaudit ja työkykyinen työntekijä -teemoista
- Verkkokurssit: Työtapaturma (Duodecim), Sairausloma (Lääkäriliitto).
- Pitää kirjaa esim. viikon ajan potilaidensa vastaanoton syiden työperäisyydestä ja työhön liittymisestä ja vaikutuksesta työkykyyn, sitten keskustelu kouluttajalääkärin kanssa.
- Keskustelut kollegojen kanssa sopivan sairauspoissaolon pituudesta.
- Kelan sairauspoissaolojen kirjoittamisohjeisiin perehtyminen, erityisesti osasairauspäivärahakäytäntöihin sekä muihin osa-aikatyön mahdollisuuksiin ja edellytyksiin.
- Moniammatillisesti tutkittujen potilaiden työkykyisyydestä keskustelu tiimin kesken.
- Fysioterapeutin suoravastaanoton seuraaminen.
- Työterveyshuollon hyvä sairaanhoitokäytäntö julkaisu.

YLEISET TYÖTERVEYSLÄÄKÄRIN ASIANTUNTIJATOIMINNOT

- Virtuaaliyliopiston kurssit (*tthvyo.fi*).
- Tutustuu lääkärin kompetenssien pohjana olevaan CanMeds-kehukseen.
- Pasternack A. ym. (toim.). Lääkäriprofessio – professionaalisuus lääkärin työssä. Duodecim 2017.
- Tiedonhakukoulutukset (esim. Duodecimin itseopiskelukurssi).
- Tieteellisten artikkelien läpikäynti yhdessä.
- Työterveysalan väitöskirjoihin perehtyminen.
- Näytönastekatsausten laatiminen Työterveyslaitosjaksolla.
- Liittyminen STLY:n ja sen paikallisyhdistysten jäseneksi, niiden koulutukset ja kokoukset, myös hallitustoimintaan osallistuminen.
- Liittyminen ICOH:n jäseneksi, sen koulutukset ja kokoukset.
- Työterveyslääkärilehden aktiivinen lukeminen.
- Eettiset pohdinnat ja keskustelut potilastapausten perusteella kollegan tai kouluttajan kanssa.
- Alan etiikan kirjallisuuteen perehtyminen: ICOH Code of ethics, SLL Lääkärin etiikka, STLY Työterveyslääkärin toimintaohjeet, Hyvä työterveyshuoltokäytäntö -opas.

- Aktiivinen monipuolisen palautteen kerääminen: esim. asiakaspalautteet, vertaisarviointi, tiimin palaute, kehityskeskustelut.
- Alan historiaan perehtyminen: Pellinen S. Lääkärit työssä, STLY 50 vuotta 1946-1996 (STLY 1996); Heikkinen J. Uudistuva työterveyslääkäri – hyvän työelämän vaikuttaja. STLY 1946-2016 (STLY 2016); Ketola E. Majakka ja Luotsi – Työterveyslaitos 70 vuotta (TTL 2015); Mattila Y. Suuria käännekohtia vai tasaista kehitystä? Tutkimus Suomen terveydenhuollon suuntaviivoista (väitöskirja, Kela 2011).
- Vuorovaikutuskoulutukset (esim. SLL, verkkokursseina Duodecim, TTHVYO).
- Palautteen pyytäminen erilaisista vuorovaikutustilanteista, esim. työterveysneuvotteluista.
- Reflektiota: Miten lähtisit purkamaan kiusaamistilannetta omassa työyhteisössäsi?
- Oman työpaikan kokousten valmistelu ja vetäminen.
- Haastattele: Mikä on oman tiimin jäsenten koulutus, osaaminen, toimintatavat ym.?
- Johtajakoulutusta (10 op) täydentävän johtamis- ja esimieskoulutuksen hankkiminen.
- Oman yksikön laadunhallintajärjestelmän läpikäynti.
- Alueellisiin hoitoketjuohjeisiin perehtyminen.
- Millainen on oma työsopimuksesi? Entä oma työehtosopimuksesi?
- Työ- ja talouselämää sekä johtamista käsittelevät kirjat, lehdet ja päivälehtien artikkelit, keskustelut aiheista.
- Katsaus tai alustus/esitelmä kouluttajalääkäriin kanssa sovitusta aiheesta.
- Työturvallisuuskortin suorittaminen.

17.3. Hyödyllisiä muita lähteitä ja lisämateriaaleja

Kirjallisuutta
<ul style="list-style-type: none"> • Terveysportti (Duodecim), erityisesti Työterveys ja kuntoutus -osio. • Työterveysalan väitöskirjat.
Koulutusten järjestäjiä, useilla myös verkkokoulutuksia
<ul style="list-style-type: none"> • Työterveyslaitos, mm. perjantai-meeting ja moniammatillinen pätevöittävä koulutus • STLY ja sen paikallisyhdistykset ja alaosastot • Lääkäriyhdistykset (Duodecim ja Lääkäriliitto, erikoisalayhdistykset) • Sairaaloiden aluekoulutukset, klinikkameetingit ym. • Työsuojelun peruskurssi (Työturvallisuuskeskus, TTL ym.) • ICOH
Lait, asetukset ym. säädökset perusteluineen
<ul style="list-style-type: none"> • Finlex (lainsäädäntö) • Työoikeuden verkkosivut
Keskeisiä työelämlähteitä
<ul style="list-style-type: none"> • Työterveyslaitos, STM • Työsuojelun verkkosivut (tyosuojelu.fi) • Työturvallisuuskeskus, Työsuojelurahasto, tapaturmavakuutusyhtiöt • Kela • Työeläkevakuutusyhtiöt ja ETK Eläketurvakeskus • Työmarkkinakeskusjärjestöt EK, SAK, STTK • Työministeriön (TEM) ja työvoimahallinnon verkkosivut • Tutkimuslaitokset kuten EVA, ETLA, Tilastokeskus • Ammattinetti.fi - erilaisten ammattien kuvauksia ja vaatimuksia • Millainen on oma työsopimuksesi? Entä oma työehtosopimuksesi?
Tilastojulkaisuja
<ul style="list-style-type: none"> • TTL: Työ ja terveys Suomessa, Työterveyshuolto Suomessa, Ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt, ASA-rekisteri, Työ ja terveys • Kela: Työterveyshuoltotilasto • Tilastokeskus: Työolotutkimus

- TVL: Työtaturma- ja ammattitautitilastot sekä TOT
- TEM: Työolobarometri

Verkkosivuja

- Lääketieteellinen ammatillinen jatkokoulutus -sivusto
<https://www.laaketieteelliset.fi/amatillinen-jatkokoulutus/>
- Työterveyslaitos, asiaa lähes kaikesta työterveyshuollossa
- Terveysportti: erityisesti Työterveyshuolto ja kuntoutus –osio
- Käypä hoito -suositukset
- STM: paljon myös työterveyshuollosta, mm. Työterveys 2025 –julkaisu
- THL: kansanterveys
- TTK (Työturvallisuuskeskus): Toimiva työyhteisö, www.sykettatyohon.fi
- Tyosuojelu.fi;
- Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston sivut (osha.europa.eu/fi/)
- Toimia.fi: Työ- ja toimintakyvyn arviointi, sis. mittareita ja suosituksia ohjeineen
- KELA
- TE-palvelut (työvoimahallinto)
- Toimia.fi: työkaluja mittaamiseen ja myös työkyvyn arviointiin
- Sairaanhoidopiirien verkkosivut, mm. alueelliset hoitopolut
- Kuntoutuksesta: KELA, kuntoutus.net, kuntoutuslaitosten verkkosivut
- Työeläkevakuutusyhtiöt (esim. Varma, Ilmarinen, Keva) ja Tela
- Tapaturmavakuutusyhtiöt ja TVK
- ETK Eläketurvakeskus
- Youtube: hakusana työterveyshuolto tutuksi – 10 animaatiota
- Traficom.fi – kaikki ajokyvystä ja liikenteestä
- STUK – säteilysuoja-asiat